

AZ OSZTRÁK ATOMELLENESSÉG HÁTTERE

Hárfás Zsolt

Idén negyven éve, hogy Ausztriában népszavazást tartottak, és pár ezres szavazattöbbséggel szomszédjaink úgy döntöttek, nem indítják el Zwentendorfban a már elkészült atomerőműüket. Ezzel lemondtak hétszáz megawatt villamos teljesítményről, ami az ország villamosenergia-szükségletének tizedét fedezte volna. Azóta Ausztria az állami politika szintjére emelte az atomenergia ellenzését. Mindez teljességgel anakronisztikus ma, amikor Európa mellett a világ vezető hatalmai és feltörekvő országok egész sora tette le voksát az atomenergia és a megújulók együttes használata mellett.

Több vezető nemzetközi szakmai szervezet – köztük a Nemzetközi Energiaügynökség – egyértelművé tette: a globális klímavédelmi célok elérése érdekében a megújuló energiaforrások mellett kiemelt szerepe lesz a jövőben az atomenergiának is. Bécs ezzel mit sem törődik: benyújtotta keresetét az Európai Bíróságon a paksi atomerőmű bővítése ellen, elvi-politikai indokokra hivatkozva. Korábban beperelte az Egyesült Királyságot is a Hinkley Point-i atomerőművi beruházás megvalósítása miatt. Joggal merül fel, hogy vajon mi áll a szélsőséges osztrák atomellenesség mögött?

Az Európai Unióban annak eldöntése, hogy milyen energiahordozóból nyernek az egyes országok energiát, a tagállamok elvitathatatlan joga, amelyet minden tagállamnak tiszteletben kell tartania. Ausztriának is.

De térjünk vissza az osztrákok „elvi” atomellenességéhez, ami a gyakorlat ismeretében felettébb érdekesen fest. Ausztria 2016-ban Németországból 12,5 terawattóra, Csehországból pedig 10,1 terawattóra villamos energiát importált. A németeknél 2016-ban a termelés 13,1 százalékát biztosította az atomenergia, a cseheknek pedig 29,4 százalékát.

Mindez azt jelenti, hogy az összességében 22,6 terawattóra osztrák import húsz százaléka atomerőművekből származott. Ausztria az importtal atomenergiát is felhasznál, ezzel megsértve a saját atomellenes törvényét. Ha egy ország villamos energiát importál egy olyan országból, ahol van atomerőművi termelés, akkor máris sántít az atomenergia-mentesség.

Van azonban még egy lényeges dolog. Ott, ahol annyi hegyi folyó és patak, sőt a Dunán is számos vízlépcső van, evidens, hogy erre alapozzák az energiaellátást. Az osztrák 22 ezer megawatt erőművi kapacitásból a vízerőművek 8600, a szivattyús-tározós erőművek 3400, a gáz- és szénerőművek pedig például több mint ötezer megawatt teljesítményt képviselnek. A nagy vízerőművi részarány eredményeképpen az osztrák termelésből a vízerőművek 60-65, a hőerőművek pedig mintegy 30 százalékkal részesülnek. Ilyen körülmények között könnyű „elvi alapon” atomellenesnek lenni.

Van azonban még egy másik ok, amiért Magyarország nyugati szomszédja támadja a két új paksi blokk megépítését. Az osztrákoknak azért is fáj a bővítés, mert az olcsó atomerőművi áram a liberalizált piacon versenytársa a megújulóknak. Mindezt az

atomellenes Greenpeace vallotta be tavaly, amikor az EU végérvényesen jóváhagyta a paksi projektet. „A Greenpeace aggodalmát fejezi ki, hogy a Magyarországról érkező áram lenyomja majd az osztrák tőzsdei árakat és aláássa az ausztriai megújuló energiaforrások versenyképességét” – áll a nyilatkozatukban. A szervezet szóvivője, Hanna Simons szerint „Ausztriának ismét be kell bizonyítania, hogy nem hajol meg az atomlobbi előtt”.

Ausztria belpolitikai köntösbe burkolva, de a saját megújuló energiaforrásai versenyképességét féltve támadja Magyarországnak az Európai Unió által is jóváhagyott szuverén döntését. Azért nem eszik olyan forrón a kását, és erre utalt mind az új osztrák kancellár, mind pedig Orbán Viktor kormányfő, amikor minapi találkozásuk után világossá tették, nem hagyják, hogy Paks II ügye rányomja a bélyegét a kétoldalú kapcsolatokra. A diplomácia nyelvéről lefordítva ez még akár azt is jelentheti, hogy a hazai infrastruktúra-fejlesztésekben (is) élen járó osztrák vállalatok felsorakozhatnak a jelképes paksi rajtvonalnál.

Az Európai Unió tagállamainak jelentős része reálisan, szakmai alapon közelít az atomerőművek gazdasági, ellátás biztonsági és klímavédelmi szempontjainak értékeléséhez. Új atomerőművi blokkok épülnek Franciaországban, Finnországban, Szlovákiában és az Egyesült Királyságban is. Hamarosan pedig Csehország és például Lengyelország is a magyar példát követheti új atomerőművi blokkok építése tekintetében, hiszen Magyarország – a nemzetközi trendeknek és kihívásoknak is egyaránt megfelelően – az atomenergia és a megújuló energiaforrások együttes és nem egymást kizáró alkalmazása mellett tette le a voksát.

A szerző energetikai mérnök, okleveles gépészmérnök